

EG 1

BÁRÓ EÖTVÖS JÓZSEF

ÖSSZES MUNKÁI

IV

MAGYARORSZÁG 1514-BEN

ELSŐ KÖTET

BUDAPEST MDCCCCI
VIII., ÜLLŐI-ÚT 18. SZÁM.

RÉVAI TESTVÉREK
IRODALMI INTÉZET R.-T.

J/1791-a

ELŐSZÓ.

Hosszú előszavak többnyire olvasatlanul hagyatnak: nem fogom tehát ilyennel untatni olvasóimat. Sőt, mint előbbi hasonnemű munkáimmal tetém, minden előszó nélkül terjesztém vala e köteteket is a közönség elébe, ha a történeti regény előttem új mezejére lépven, szükségesnek nem tartanám röviden előadni azon fogalmat, melyet magamnak a történeti regény felől képeztem, s mely az e mezőn alkalmazni szokott nézetektől bizonyos tekintetben eltér.

A történeti regénynek, felfogásom szerint, azon általános művészi és erkölcsi feladatokon kívül, melyeket ha az író szemei előtt nem tart, minden regény pusztán időtöltéssé aljasul, még egy különös kötelessége jutott, s ez: népszerűsíteni a történetet. Honnan következik; hogy mennyiben a regény a történet körébe vág, azaz vagy mult századok általános viszonyaival foglalkozik, vagy történeti személyiségeket léptet fel: az író ne képzelőtehetségét, hanem azon ismereteket kövesse, melyeket magának, ha lehet, egykorú kutfőkből lelkiismeretes vizsgálódások által szerezhethet. A történetek ismerete szövétnek, melyet, hogy biztosan haladjon, minden nemzetnek követni kell: s nem lehet a költőnek feladata eltakarni a világot, melyet az jelen viszonyainkra terjeszthetne, vagy közé vegyített idegen anya-

Br. Eötvös: Magyarország 1514-ben. I.